

PARADA SOL·LICITADA

Associació per a
la Recuperació i
Conservació
d'Autobusos [ARCA]

C/ Rosales, 43 - 08205 Sabadell

Tel: 677.557.762

ARCA-bus@ritmes.net

www.arca-bus.org

Butlletí Intern Any III - Número 10 - Juliol 2006

Dos nuevos preservados

La pasada primavera será recordada en ARCA como una de las épocas más memorables de su historia. Nuestro parque de autobuses preservados se triplicó en este periodo, algo que desde luego será de difícil repetición. Los dos recién llegados sólo tienen en común la marca (Pegaso). En su

concepción estructural y mecánica, historia, tipo de servicios realizados, e incluso en la forma de localizarlos, adquirirlos y transportarlos, no encontramos sino divergencias, lo que no hace sino aportar valor añadido a la de momento pequeña flota de ARCA.

FOTO: www.arca-bus.org

El otro vehículo contaba con una vejez más plácida, esperando en una cochera a que diéramos con él. Es un Pegaso 5064 A/1 de 1978, carrozado por Beulas, un clásico coche de línea para servicios suburbanos, con 34 plazas distribuidas en butacas dobles muy cómodas.

Pese a sus numerosos cambios de compañía, el vehículo siempre había permanecido en la comarca de Osona. Fue estrenado por Indústries Riva, que lo utilizaba para el transporte de sus empleados. Posteriormente pasó por Empresa Pous (diversas líneas desde Vic), J. Argila (para la línea Vic-Gurb), Autocars Bueno (Les Masies de Voltregà) y Autos Casas (línea Vic-Malla-Tona). Esta sería su última línea, ya que fue dado de baja en 2003, y permaneció las cocheras de la empresa. Su buena conservación determinante a la hora de tomar la decisión de adquirirlo: se trata de un muy buen ejemplar, representativo de tantas líneas que existen o existieron entre poblaciones de la misma comarca; un servicio algo olvidado por quienes estamos habituados a las grandes ciudades y sus áreas circundantes, pero muy importante para entender la historia del transporte público en Cataluña.

Dado el óptimo estado mecánico del vehículo, las preceptivas placas de transporte fueron suficientes para hacer posible el traslado por carretera hasta Bellaterra, que tuvo lugar el 20 de abril, iniciando una semana auténticamente memorable. -FRAN GARCÍA

Más información en
www.arca-bus.org

Se trata de un Pegaso 6035-4 de 1976, que fue propiedad de la empresa vallsolletana Cabrero, con el número 164. Había efectuado durante bastantes años los servicios de transporte de trabajadores a la factoría F.A.S.A. (Renault España).

Su relación con ARCA se remonta a junio de 2005, cuando la Junta viajó hasta el compra-venta donde se encontraba, con vistas a la adquisición de piezas de recambio para nuestro 3055. Su excelente conservación y el precio razonable hizo cambiar los planes, y la Junta volvió del viaje con el autobús reservado con paga y señal. Aun fueron necesarios unos meses más para traerlo, ya que las condiciones del vehículo requirieron una góndola remolcada por tráiler. El 27 de abril comenzaron las operaciones, que incluían la puesta en marcha del vehículo, tras tres largos años parado. Un grupo de socios, encabezados por nuestro presidente, y contando con la valiosísima colaboración del jefe de mecánicos de Cabrero, llevaron a cabo la operación con éxito. Cargado en la góndola, el autobús llegó a Bellaterra en la mañana del día siguiente.

En la actualidad, se encuentra en muy buenas condiciones generales, y prácticamente desde su llegada ya se le dedicó parte del tiempo en las sesiones de los jueves, comenzando por devolver a la vida su cambio Wilson.

FOTO: www.arca-bus.org

Accelerant (tres anys) PER MARCEL ESTADELLA, PRESIDENT D'ARCA

A dia d'avui, la vista general del panorama de la preservació d'autobusos el podríem definir de millora en franca acceleració. Ja es troba a Barcelona el material del Museu de la Pobla de Lillet que estava en millor estat (o que es trobava en estat de marxa). L'idea de l'exposició temporal que s'en vol fer a les antigues naus de Fabra i Coats és una bona manera de mostrar aquest patrimoni i obrir les portes al futur museu sobre mobilitat i transport a Barcelona; alhora, col·loca la ciutat dins la normalitat europea sobre la valoració i conservació del seu patrimoni de transport col·lectiu.

Hi ha molta feina per fer. A banda dels vehicles conservats o ja recuperats, n'hi ha de força malmesos que comportaran anys de feina i paciència fins que tornin a lluir. Caldrà definir com arribar a aquest fi, i trobar un model entre els existents (si anem fent voltes per Europa descobrirem que tot està inventat). Dins un país tan concienciat com Anglaterra (amb més de tres mil autobusos preservats) hi hem trobat models tant diversos que van dels museus institucionals clàssics als grups de preservacionistes-reparadors que s'han acabat convertint en museus, passant per associacions a on els seus socis treballen per lliure sobre vehicles de propietat particular però amb la cessió de locals per part d'una empresa o institució amb la que col·laboren.

El darrer viatge a Sandtoft ens va deixar un altre model per reflexionar: tres associacions van constituir fa quaranta anys l'actual museu del troleibus; hi tenen un professio-

nal a jornada completa, que alhora que fa algunes coses dirigeix la feina dels nombrosos equips de voluntaris. Hi vam veure vehicles més malmesos encara dels que es troven en pitjor estat a Castellar de N'Hug i que esperen pacientment sota cobert els seus dies de nova glòria; els hi arribaran, car els vehicles que ara circulen pel museu demostren que ja s'ha fet abans i és possible. Si hi ha la voluntat, res no es pot donar per perdut. I menys amb peces úniques com són les de la col·lecció que es va acumular a Castellar. Com a exemple, el troleibus Q1 ex-Londres que van repatriar des de Santander a on havia estat venut de segona mà: van passar vint-i-un anys d'esperes i paciència per a que tornés a rodar a Sandtoft.

Tornar a Anglaterra ens ha carregat les bateries. La casualitat ens va fer trobar una catalana a Sandtoft (esposa d'un dels membres de l'equip que ho dirigeix) i a banda de la càlida acollida que ens van dispensar, vam poder gaudir d'una sessió nocturna privada de funcionament troleibusos que posa la pell de gallina només de recordar-la. Tot plegat, organitzat i gestionat per unes associacions com nosaltres... el cel està molt amunt.

I ja hem arribat al tercer aniversari d'Arca. Ni ens ho imaginàvem aquell catorze de juny a Sabadell. Tenim tres vehicles propis (dos en fase de recuperació), i els quaranta socis que ens proposàvem com a objectiu per tot l'any. La progressió es manté, i el grau de compromís dels socis es troba francament

per sobre de la mitjana en associacions. Tenim una bona pila de feina pel davant, però setmana a setmana les millores sobre els vehicles són evidents, encara que els nostres mitjans actuals només ens permeten de fer recuperacions i no restauracions a l'estil anglès "when it new". Per a tot problema s'hi va trovant solució, i les ajudes han estat imprescindibles; les gràcies expresses a en Manel, en Salva i en Tomàs de la UAB per la seva paciència i ajut.

El quart any d'ARCA vindrà marcat per la celebració del Centenari de la primera línia d'autobus a Barcelona, el proper mes de setembre. Hem entrat en un camp, el d'organització de grans esdeveniments, que comporta un salt qualitatiu. N'hem de fer una gran festa per a tots plegats, aconseguir una valoració de l'història del transport públic, arribar al gran públic, recollir els aficionats que encara se senten sols i desconectats per desconeixement de que hi ha d'altres com ells, i dinamitzar el món de la preservació d'autobusos. De moment, la celebració ha provocat que algunes empreses hagin començat a treballar sobre vehicles que feia trenta anys que es trobaven a un racó, i ja tenim un cas en que hem provocat una tornada a la vida activa d'un clàssic en un temps rècord. L'aparició d'ARCA també ha motivat la creació de grups de preservació organitzats a València, Madrid, San Sebastián, i darrerament a Màlaga.

I tot just hem començat. A tots els interessats ens toca seguir accelerant i aconseguir que no pari la festa. Ningú ho farà per nosaltres.

PARADA NOTÍCIES

100 años de autobuses en Barcelona

Los próximos días 16 y 17 de septiembre Barcelona celebrará por todo lo alto los cien años de la puesta en marcha de la primera línea de autobús de la ciudad. Como ya os informamos en la pasada asamblea general de socios, ARCA va a ser la encargada de organizar un fin de semana repleto de actividades relacionadas con este medio de transporte.

Si bien la fecha del aniversario es el 12 de agosto, la celebración se ha trasladado al mes siguiente por motivos obvios, no obstante la asociación no descarta hacer algún tipo de circulación especial ese día. Además contamos con el apoyo y la colaboración de TMB, empresa que desde el primer momento ha apostado por el proyecto. También tenemos la inestimable ayuda de varias empresas del sector, que poseen numeroso material antiguo que se encuentra en buen estado de conservación. Os podemos adelantar que estarán

presentes vehículos de TMB, Pujol i Pujol, Sagalés entre otros, destacando principalmente varias piezas de principios y mediados del siglo pasado de marcas como Ford, Hispano Suiza, Fiat, Dodge, Mercedes...

Los actos del centenario se repartirán en los dos días mencionados anteriormente, los del sábado con el desfile de los autobuses por varias calles de Barcelona y los del domingo con la exposición de todos los vehículos en la zona de la Avenida de Maria Cristina, junto las fuentes de Montjuïc. De todas maneras el programa definitivo será anunciado próximamente en nuestra página web, así como por otros canales de información que se harán más intensivos a medida que se vaya acercando la fecha de los actos.

A todos los socios os pedimos vuestra colaboración para estos días ya que necesitaremos gente voluntaria, tanto en la organización, conducción y promoción de la asociación. Os seguiremos informando.- JOSÉ MARÍA MARTÍNEZ

Desde la inauguración de los primeros autobuses hasta la presentación de los Mercedes-Benz Citaro de la serie 24xx ya han transcurrido 100 años (FOTOS: Arxivi TMB y José Mora)

Recreació de la línia 57... i graellada!

El dissabte 17 de juny es van dur a terme dues activitats que van conformar una autèntica jornada autobusera intensa i plena de bons moments. En Xavier Flórez va organitzar, per una banda, un recorregut de la línia 57 de TMB, i per una altra, un viatge fins a Les Planes amb dinar inclòs en un dels entranyables merenders, llocs d'esbarjo habituals de diumenges i festius pels barcelonins a mitjans del segle passat.

Tot i que la primera activitat estava organitzada a nom de l'AAFCB i la segona a nom d'ARCA, en la pràctica la major part dels assistents vam optar per gaudir de totes dues. Com que el vehicle utilitzat també era el mateix, el Pegaso 6035A de l'AAFCB, ex-UAB 16 i ex-TMB 3031, la sensació va ser en tot moment de continuïtat. Val a dir que la pràctica totalitat del passatge estava formada per socis d'ARCA, amb la presència fins i tot d'alguns familiars, per la qual cosa vam sentir l'activitat completa com a "nostra".

El recorregut matinal es va fer des del terminal de Barceloneta, que continua sent el de la línia 57 tal i com funciona en l'actualitat, fins a Collblanc, on estava l'altre terminal fins el 1997, any en què es va decidir de perllongar-la fins a Cornellà de Llobregat. Allà va haver-hi temps d'esmorzar (al mateix bar conegut durant una activitat similar amb la línia 56, uns mesos abans), i, després de tornar a la

Barceloneta, una estona per a fer safari fotogràfic de les línies que hi passen, mentre esperàvem les persones que s'havien d'incorporar a la segona part de la jornada.

El trajecte entre Barceloneta i Les Planes (amb desviament fins a Sant Joan Despí per recollir en David Arriola) va permetre al soci Joaquín Canales debutar com a conductor d'articulats en activitats buseres. La ruta ens va fer viure algunes situacions curioses, com ara el pas de l'articulat pel peatge de Vallvidrera, o un parell d'inversemblants canvis de sentit en terrenys veïns a la carretera d'accés a Les Planes, que van servir per a demostrar un cop més la perícia del nostre especialista en maniobres, en Lluís Cuesta.

Descriure el dinar, basat en una suculent parrillada amb abundància d'entrants, no tin-

dria massa sentit, ja que moments de tanta diversió en bona companyia s'han de viure i no serveix de res mirar de reproduir-los amb paraules. Però no seria just ometre el paper protagonista d'en Xavier Flórez i en Lluís Cuesta, en aquest cas substituint enormes volants horitzontals i canvis Wilson per graelles reglamentàries i perfecte coneixença dels moments ideals per a donar-les la volta.

Molts dels socis vam optar per acompanyar el bus fins la seva base a la UAB, i de pas poder visitar el 3055, el Casas i el Cabrero en una jornada tan especial, que ens va servir per a celebrar també, d'alguna manera, el nostre tercer aniversari (14 de juny). -FRAN GARCIA

Fotografia del 6035/A de la AAFCB davant del la Font de les Planes (FOTO: S&S Bros.)

La 'Cirereta' se pone de largo

Tras bajar el pasado mes de febrero de la localidad tarraconense de Valls, el pasado 25 de junio nuestro socio Luis Cuesta presentó en sociedad su Pegaso 5081 conocido popularmente por todos los miembros de ARCA como la "Cirereta". La inauguración contó con la participación del Pegaso 6038 de Joaquín Canales que sirvió de coche de acompañamiento.

Todo comenzó pasadas las 9.30h de la mañana cuando aparecieron ambos vehículos por la avenida Meridiana. La "Cirereta" iba engalanada para la ocasión con una guirnalda y dos banderolas, una de ellas hacía referencia a la localidad de Valls que albergó este coche hasta ser donado a nuestro socio y la otra hacía referencia a nuestra asociación. Tras recoger el pasaje y haber comprado los billetes ambos vehículos se dirigieron a la localidad de Palau Solità i Plegamans, más concretamente al "Parc de l'Hostal del Fum" donde íbamos a poder pasar una agradable mañana. Antes de ello algunos de los socios disfrutamos de uno de los viajes que la "Cirereta" hizo a la estación de RENFE de Mollet. Tras el paseo pudimos disfrutar del parque, mientras nuestro anfitrión Luis Cuesta se encargaba de prepararnos una botifarrada.

Decir que dicho parque dispone del "Tren de Palau" con un circuito y varias máquinas de tren a escala reducida y algunos de los asistentes aprovecharon la ocasión para dar un viaje.

Acabada la comida todos los asistentes salimos fuera donde nos aguardaba nuevamente el autobús donde fue oficialmente inaugurado tras ser remojado con cava.

Desde aquí queremos agradecer a nuestro socio Luis Cuesta la estupenda mañana que nos hizo pasar y una vez más destacar la gran labor que acaba de emprender preservando este autobús. Con él ya es el segundo socio de ARCA que opta por preservar un vehículo a nivel particular. Sabemos también que no van a ser los únicos y que ya hay más socios dispuestos a seguir su camino.

Antes de acabar agradeceremos la colaboración de todos aquellos que durante los días previos han ayudado a que la "Cirereta" se pusiese "guapa". También destacaremos la colaboración de la empresa Forbús por haber donado el vehículo y de esta manera poder disfrutarlo durante muchos años más. Gracias a todos y como no ¡FELICIDADES, LLUIS! - JOSÉ MARÍA MARTÍNEZ

La presentación de la 'Cirereta', un éxito de participación (FOTO: Fran Garcia)

Segon viatge d'ARCA a Anglaterra

Coincidint amb un dilluns festiu a Anglaterra, la realització de jornades especials dels museus en aquests dies combinada amb la proximitat entre dos d'ells (n'hi ha sis en un radi de cent vuitanta kilòmetres des de Liverpool) ens permetia veure tres museus en dos dies. Massa bò per no anar-hi !

La primera destinació es trobava a cent setanta-cinc kilòmetres, que feiem apurant al màxim el temps, doncs el primer museu, Sandtoft (la catedral del troleibus) tancava oficialment a les cinc de la tarda i tindríem tan sols tres hores per abastar-ho tot.

Nomes arribar al pàrking ja vam trobar a l'exterior del museu els troleibusos sobrants aquell dia, entre els que hi havia l'ex-Santander nº 8 i ex-Londres 1812. Sobre aquest vehicle vam comprovar que s'ha fet un gran treball de restauració, retornant les portes a l'esquerra i canviant de costat l'escala de pujada.

El dia estava dedicat als troleibusos de Reading, en una trobada que feia dos anys que s'estava gestant! A les 15.45 començaria el "line-up" (posada en línia per a la foto de família) de tots els troleibusos i autobusos presents de Reading. A les 16.10, funcionarien tan sols els cinc troleibusos de Reading i a les 16.30 es reproduiria la desfilada de tancament del sistema de troleibusos amb els vehicles presents.

Sorpren de veure el que han organitzat a Sandtoft. Fa quaranta cinc anys, els grups de preservació de Reading, Doncaster i Huddersfield adquiríren un terreny a Sandtoft per tal de poder emmagatzemar els seus troleibusos. Primer van bastir naus, després una instal·lació primària de cablejat accionada per un camió generador i finalment el doble circuit amb sistema per girar i invertir sentit que ara coneixem connectat a la xarxa elèctrica.

Pel mig, la conversió en Museu oficial: el que pot arribar a aconseguir l'implicació dels voluntaris!. A les naus i a l'exterior s'hi trobava una munió de troleibusos (mes de trenta) de tots els sistemes que hi va haver a Anglaterra i algunes peces de França, Portugal i Alemanya. La feina no els hi falta, doncs tenen cinc o sis vehicles en un estat molt lamentable (n'hi havia de dos

pisos amb el pis superior apuntalat i rovell en quantitats industrials) però que tenen prevista la seva restauració per part dels equips de voluntaris dirigits per un professional a sou del museu. I ens portava a la reflexió que el sistema és molt semblant al que ara tenim nosaltres a la UAB. Un model a copiar?

Sobre les tres de la tarda ens decidíem a fer un mos a la cantina del museu. I aquí va intervenir la casualitat quan s'ens adreçava una senyora que ens preguntava "vosaltres sou catalans?" Glups!! Era Teresa Harvey-Molner, tarragonina de naixement però resident a Anglaterra des de fa vint i cinc anys, i esposa d'un dels membres de l'staff de Sandtoft i propietari del troleibus 181 de Reading. La casualitat ens posava doncs en contacte amb l'equip que ho portava i la conversa posterior amb Francis Whitehead ens farien conèixer moltes coses sobre el seu model de funcionament.

Arribava la gran parada en línia amb tots els vehicles de Reading presents i una legió de fotògrafs per immortalitzar el moment. Després la desfilada de clausura ens deien si volíem anar amb ells a sopar i després ens convidaven a la sessió de funcionament nocturn exclusiva per als socis. Qui diu que no?

Dalt d'un autobus antic de dos pisos vam anar a sopar a un pub anglès, i a quarts d'onze de la nit començava la sessió nocturna. Feia esborronar el trobar-se amb una càmera de vídeo a la mà, a les onze de la nit, enmig del camp en silenci veient passar aquelles baluernes silencioses,... tota una d'experiència mística. Després d'agrair les atencions rebudes a la una del matí tornàvem a Birmingham a fer nones, encara que l'endemà a les nou no hi faltava ningú al hall de l'hotel.

El segon dia ens portava als dos museus d'autobusos que té Birmingham (si, dos, separats entre si per menys de vint kilòmetres a banda i banda de ciutat). Iniciàvem la visita pel més petit, l'Aston Manor, al costat del camp de futbol del llegendari Aston Vila. Una nau relativament petita allotjava diversos autobusos, entre ells el prototip D10 del darrer bus de dos pisos que es va produir per a les seves necessitats la companyia Midland, més coneguda com Midland Red. És una de les llegendes del transport en autobus a

Troleibusos que aquell dia no circulaven, amb l'ex-Santander nº 8 (FOTO: www.arca-bus.org)

Anglaterra, creada el 1904 que va arribar a produir-se íntegrament tots els seus propis vehicles amb dissenys innovadors. Va ser la primera que va establir un servei d'autobus express per autopista a l'any 1959 amb autobusos que superaven els 120 km/h.

Com que era el dia dels dos museus, un servei regular d'autobus clàssic gratuït ens portava al segon museu a visitar, el BAMBOT. Una successió d'hangars i terrenys plens a vessar d'autobusos a quin més interessant (entre els dos museus que visitàvem en el dia tenen mes de noranta autobusos presservats), i dins d'un dels hangars la Model Bus Federation britànica hi tenia un grup de paradetes i expositors de diorames estàtics i dinàmics.

Al BAMBOT podíem trobar una colla de vehicles del Midland Red, també dels urbans de Birmingham, i un display en miniatura a on s'hi alineaven tots els tipus de vehicles que Midland Red va tenir, obra del membre de la MBF Roy Finney feta amb motiu del centenari de la companyia i un altre amb tots els tipus del urbà de Birmingham de 1903 a 1969. Alguns vehicles de servei (autobusos convertits en grues i Land Rovers de servei) completaven l'exposició. La vista de l'exposició ens mostrava que els museus del transport tenen un fort component local que els fa atractius al públic.

Retornàvem al Aston Manor en un... Midland Red, per acabar de gastar el que faltava. Eren quarts de sis i havíem abastat els objectius satisfactòriament. Enfilàvem camí a Liverpool per anar a dormir i l'endemà a primera hora retornar a casa. Un cop allotjats a l'hotel, vam anar a visitar la zona Beatles, amb concert inclòs al mític Cavern i les fotos de rigor.

I punt final. L'endemà a primera hora agafàvem l'avió (amb un cert patiment per la lentitud del control de passatge a la sortida) cap a casa. Tornàvem a passar de les dues-centes fotos per cap, i amb l'idea de que no serà la darrera vegada que viatjarem a terres britàniques.- MARCEL ESTADELLA

'Cruïlla màgica' entre dos troleibusos, a Sandtoft (FOTO: www.arca-bus.org)

La publicació 'Parada Sol·licitada' es el Butlletí Intern de l'Associació per a la Recuperació i Conservació d'Autobusos (ARCA), i és prohibida la seva reproducció total o parcial sense permís exprés d'aquesta organització i dels seus autors.

REDACCIÓ (per ordre alfabètic):
 Marcel Estadella
 Fran Garcia
 José Maria Martínez
 Andrau Susany
IMATGES (per ordre alfabètic)
 Fran Garcia
 José Mora
 www.arca-bus.org

Arxiu S&S Bros.
 Arxiu TMB
MAQUETACIÓ, PRE-IMPRESSIÓ I IMPRESSIÓ:
 S&S Bros.
AMB LA COL·LABORACIÓ D'ARTYPLAN

Artyplan
 global printers